ARREST VAN HET HOF
VAN 5 DECEMBER 1973 [1]

Deutsche Getreide und Futtermittel-Handelsgesellschaft tegen Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Hessisches Finanzgericht)

„Compenserende omzetbelasting"

Zaak 119-73

Samenvatting

1. *Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der markten — Granen — Durum tarwe — Heffing — Berekening — Compenserende omzetbelasting — Inaanmerkingneming daarvan — Voorwaarde*
   (Verordening van de Raad nr. 19, art. 11)

2. *Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der markten — Granen — Maïs — Drempelprijs — Vaststelling daarvan — Eigenschappen der betrokken produkten — Inaanmerkingneming daarvan — Voorwaarde*
   (Verordening van de Raad nr. 19, art. 8, lid 1)

1. Artikel 11 van verordening nr. 19 van de Raad der EEG van 4 april 1962 schrijft niet voor, doch sluit evenmin uit, dat een Lid-Staat bij de berekening der op durum tarwe toepasselijke heffing een compenserende omzetbelasting in aanmerking neemt, wanneer is gewaarborgd dat de drempelprijs voor die graansoort ten minste 5 % hoger ligt dan die voor zachte tarwe.

2. Artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19 van de Raad der EEG van 4 april 1962 dient aldus te worden verstaan dat de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestaat, bij de vaststelling der drempelprijs voor maïs geen rekening konden houden met de eigenschappen der betrokken afzonderlijke graansoorten, voor zover zulks tot een zodanige drempelprijs voor maïs zou hebben geleid, dat de drempelprijs voor gerst niet zou kunnen worden bereikt.

In de zaak 119-73

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Hessisches Finanzgericht (VIIe Kamer), in het aldaar aanhangig geding tussen

1 — Procestaal: Duits.

DEUTSCHE GETREIDE- UND FUTTERMITTEL-HANDELSGESELLSCHAFT MBH, te Hamburg,

en

EINFUHR- UND VORRATSSTELLE FÜR GETREIDE UND FUTTERMITTEL, te Frankfurt/Main,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van de artikelen 8 en 11 van verordening nr. 19 van de Raad van 4 april 1962 (PB 1962, nr. 30) met betrekking tot de berekening der heffing voor tarwe en de vaststelling van de drempelprijs voor maïs in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van deze graansoort bestaat,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, A. M. Donner en M. Sørensen, Kamerpresidenten, R. Monaco (rapporteur), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh en A. J. Mackenzie Stuart, Rechters,

Advocaat-Generaal: J. P. Warner
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — De feiten en het procesverloop

Overwegende dat de feiten en het procesverloop kunnen worden samengevat als volgt:

1. De firma Deutsche Getreide- und Futtermittel-Handelsgesellschaft (hierna te noemen „Deutsche Getreide") verkreeg van de Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel (hierna te noemen „EVstG") een aantal vergunningen voor de invoer van maïs en durum tarwe. Zij maakte bezwaar tegen de daarin vastgestelde heffingsbedragen en stelde daartoe

— dat EVstG bij de vaststelling van het heffingsbedrag rekening had moeten houden met de compenserende omzetbelasting;

— dat EVstG ten aanzien van de invoervergunningen voor maïs, na de voornoemde omzetbelasting in aanmerking te hebben genomen, de heffing nog eens met 5 DM per ton had moeten verminderen op grond van de — ingevolge het arrest van het Hof

van Justitie van 12 mei 1971 in de zaak-Wünsche (zaak 76-70, Jurisprudentie 1971, blz. 393) — uitgevaardigde Duitse verordening van 2 november 1971 houdende vaststelling van de drempelprijs voor granen voor de periode juli 1962 — december 1962. Zulks vloeit voort uit artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62, op grond waarvan de drempelprijs in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van deze graansoort bestaat, zodanig had moeten worden vastgesteld dat deze gelijk was aan de drempelprijs voor gerst.

EVstG meent daarentegen:

— dat de drempelprijs voor durum tarwe vrijelijk door de Lid-Staten kon worden vastgesteld, waarbij zij slechts gehouden waren een bepaald minimumpercentage (5 % boven de drempelprijs voor zachte tarwe) in acht te nemen;

— dat de uitlegging van artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62, welke Deutsche Getreide voorstaat, niet aanvaardbaar is, omdat daarbij geen rekening wordt gehouden met de uiteenlopende waarde van de verschillende graansoorten.

Het Hessisches Finanzgericht waarbij het geding aanhangig gemaakt werd, oordelend dat het hier om een vraag van uitlegging van het Gemeenschapsrecht ging, schorste bij beschikking van 21 maart 1973, ingekomen bij het Hof van Justitie op 12 april 1973, de procedure en legde overeenkomstig artikel 177 van het EEG-Verdrag het Hof de volgende vragen voor:

1. Dient artikel 11 van verordening nr. 19/62 van de Raad der Europese Economische Gemeenschap (PB 1962, blz. 933) aldus te worden verstaan dat bij de berekening van de heffing voor durum tarwe de bij invoer te betalen compenserende omzetbelasting in aanmerking moest worden genomen of kon deze buiten beschouwing blijven?

2. Dient artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 EEG aldus te worden verstaan dat de drempelprijs voor maïs in de Lid-Staten, waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestond, zodanig moest worden vastgesteld dat hij overeenkwam met de drempelprijs voor gerst, of bestond er ten aanzien van de afzonderlijke betrokken graansoorten een zekere berekeningsmarge naar gelang van de waarde als veevoeder en dergelijke?"

2. Het Bundesfinanzhof heeft op 14 augustus 1973 het door Deutsche Getreide tegen de verwijzingsbeschikking van 21 maart 1973 van het Hessisches Landesgericht ingestelde beroep niet ontvankelijk verklaard.

De firma Deutsche Getreide, vertegenwoordigd door F. Modest, advocaat te Hamburg, de Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door C. von Arnim, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur P. Kalbe, hebben overeenkomstig artikel 20 van het Statuut van het Hof van Justitie schriftelijke opmerkingen ingediend.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Ter terechtzitting van 3 oktober 1973 hebben de partijen in het hoofdgeding en de Commissie van de Europese Gemeenschappen mondelinge opmerkingen gemaakt.

De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 7 november 1973 conclusie genomen.

II — Krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie ingediende opmerkingen

Overwegende dat de krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie ingediende op-

merkingen kunnen worden samengevat als volgt:

A — Opmerkingen van Deutsche Getreide- und Futtermittel-Handelsgesellschaft

De firma Deutsche Getreide zet allereerst enige bijzonderheden uiteen met betrekking tot de markt voor durum tarwe, die weliswaar een afzonderlijke markt is, doch met de markt voor zachte tarwe nauw is verbonden. Om klimatologische redenen kan durum tarwe binnen de Gemeenschap slechts in Frankrijk en Italië worden verbouwd. Gezien de aan de teelt van durum tarwe verbonden risico's en kosten kan zij slechts met subsidies in grote hoeveelheden worden verbouwd. Reeds vóór de inwerkingtreding van de definitieve ordening der graanmarkten in 1967 (verordening nr. 120/67) verleenden Italië en Frankrijk subsidies aan de producenten, maar eerst vanaf 1967 is de teelt van deze graansoort met sprongen gestegen dank zij de toekenning van hogere subsidies.

Artikel 11 van verordening nr. 19/62 hield rekening met die omstandigheid, door te onderscheiden tussen Lid-Staten die deze graansoort wel produceren en Lid-Staten, die zulks niet doen. Overeenkomstig lid 4 van genoemd artikel moesten alle staten de drempelprijs voor een zelfde standaardkwaliteit vaststellen op een niveau dat ten minste 5 % hoger lag dan dat voor zachte tarwe. Daarentegen dienden ingevolge lid 5 van die bepaling slechts de Lid-Staten welke durum tarwe produceerden jaarlijks richtprijzen vast te stellen voor de op hun grondgebied verbouwde durum tarwe. De drempelprijs voor durum tarwe had een tweevoudige functie ter bescherming van de tarweproducenten. Enerzijds moest deze de producenten van durum tarwe in de Lid-Staten de afzet daarvan tegen een redelijke prijs waarborgen; anderzijds moest hij voorkomen dat de molens voor zachte tarwe in de Gemeenschap harde in plaats van zachte tarwe zouden verwerken zodat de hoeveelheid verwerkte zachte tarwe zou verminderen en het overschot aan zachte tarwe groter zou worden. In de Lid-Staten echter, die geen durum tarwe produceren of produceerden, had de drempelprijs ten tijde dat verordening nr. 19/62 van kracht was, slechts één enkele beschermende functie, namelijk om te verhinderen dat uit derde landen ingevoerde durum tarwe de in de Gemeenschap geoogste zachte tarwe zou verdringen. Dat was juist het doel van het voornoemde artikel 11, lid 4.

Na een onderzoek naar de wijze waarop de Bondsrepubliek Duitsland rekening had gehouden met het in de artikelen 5, 7, 8 en 11 van verordening nr. 19/62 bepaalde omtrent de vaststelling van basisrichtprijzen, basisinterventieprijzen en drempelprijzen voor zachte tarwe enerzijds en durum tarwe anderzijds, neemt Deutsche Getreide stelling ten aanzien van de twee voorgelegde vragen.

Ten aanzien van de *eerste vraag* refereert Deutsche Getreide aan 's Hof jurisprudentie en met name aan hetgeen in het arrest 76-70, met betrekking tot de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 19/62 werd beslist. Het in dat arrest geformuleerde beginsel dat de compenserende omzetbelasting deel uitmaakt van de onvermijdelijke commercialisatiekosten en aldus een noodzakelijk element vormt ter berekening van de drempelprijs, bevestigt zekere conclusies die ten aanzien van de opzet der heffingen in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten uit artikel 39 van het Verdrag kunnen worden getrokken. Tot de daarin geformuleerde doelstellingen behoort de noodzaak de belangen der landbouwers enerzijds en die der verbruikers anderzijds te beschermen en veilig te stellen. Ofschoon niet alle doelstellingen van artikel 39 gelijktijdig en in hun geheel kunnen worden verwezenlijkt, dienen de communautaire organen deze toch tegen elkaar af te wegen. Ingevolge het beginsel van de Gemeenschapspreferentie, moeten de belangen der verbruikers wijken voor zover zulks nodig zou blijken om de landbouwers een redelijke levensstandaard te garanderen. Ook al dienen de verbruikers de incon-

veniënten van de heffingsstelsels te aanvaarden, dan mogen deze toch niet verder gaan dan noodzakelijk is om de belangen der producenten te beschermen. Derhalve is er aan de discretionaire bevoegdheid van de communautaire organen tot vaststelling der heffingen een grens gesteld en dit beginsel geldt zonder uitzondering voor alle heffingsregelingen.

Ondanks de verschillen van technische aard die vóór 1967 tussen de onderscheidene heffingsregelingen bestonden, beoogden deze toch alle een zelfde doel: de producenten te beschermen, doch anderzijds rekening te houden met de wettige belangen der verbruikers. Indien nu, ten einde de prijzen gelijk te maken, de prijzen van in te voeren waren tot het binnenlandse prijspeil opgetrokken worden, dan dienen ook de leverings- en prijspariteiten van de invoeren gelijk te zijn. Deze „pariteit" omvat de verscheidene stadia van commercialisatie, waarvoor telkens bepaalde prijzen gelden, respectievelijk moeten gelden, alsmede de plaats waar zij gelden of dienen te gelden. Indien geen acht wordt geslagen op deze pariteiten en zij niet worden geharmoniseerd, dan kan de gelijkheid der prijzen niet worden bereikt: of wel is dan de heffing te laag en verliest zij aldus haar beschermende werking, of wel is zij te hoog en verhindert in dat geval de invoer.

In de artikelen 4 en 5 van verordening nr. 19/62 (evenals in 's Hofs voornoemd arrest) is voor de vaststelling der drempelprijs van zachte tarwe, gerst, maïs en rogge juist met deze omstandigheid rekening gehouden. Maar ten aanzien van de vaststelling van de drempelprijs voor durum tarwe, overeenkomstig artikel 11, lid 4, dier verordening golden deze pariteiten en moesten zij ook gelden.

Indien namelijk artikel 11, lid 4, aldus moest worden verstaan dat de Lid-Staten gemachtigd waren de drempelprijs voor durum tarwe vrijelijk vast te stellen, mits ten minste 5 % boven die voor zachte tarwe, dan zou deze bepaling in strijd zijn met artikel 39, lid 1, sub d en e, alsmede met artikel 12 van het Verdrag. De communautaire instellingen hadden middels verordening nr. 19/62 de verantwoording op zich genomen te vermijden dat de doelstellingen van artikel 39 verlet zouden worden door een te hoge of prohibitief werkende vaststelling van de drempelprijs. Deze verantwoording vindt men terug in de tot de Lid-Staten gerichte verbodsbepalingen der artikelen 18, lid 1, en 20, lid 1, van genoemde verordening, krachtens welke zij zelf op de invoer geen douanerechten of heffingen van gelijke werking meer mogen heffen. Derhalve was het onverenigbaar met artikel 39, lid 1, sub d, van het Verdrag om de Lid-Staten een naar boven onbegrensde machtiging te verlenen om het niveau van de drempelprijs voor durum tarwe vast te stellen. Een dergelijke machtiging had betekend dat de Lid-Staten, in strijd met artikel 12 van het Verdrag, de heffingen van gelijke werking ten opzichte van de toestand van januari 1958 naar goeddunken konden verhogen.

Onder deze omstandigheden zijn er twee mogelijkheden om artikel 11, lid 4, van verordening nr. 19/62 overeenkomstig het Verdrag uit te leggen. Enerzijds kan uit de beschermende functie van de drempelprijs een beperking worden afgeleid van de bij die bepaling verleende machtiging. In de Lid-Staten, waar geen produktie van durum tarwe bestaat, kan, ten einde deze machtiging te begrenzen, van de basisrichtprijs voor zachte tarwe worden uitgegaan, zodat de drempelprijs voor durum tarwe — evenals die voor zachte tarwe — zich naar de basisrichtprijs voor inheemse zachte tarwe had moeten richten. In dat geval had de in Duitsland bij invoer van zachte tarwe geheven compenserende omzetbelasting — evenals de bij invoer van zachte tarwe gehevene — deel uitgemaakt van de onvermijdelijke commercialisatiekosten, en had daarmede bij de berekening van de drempelprijs rekening moeten worden gehouden.

Anderzijds kan een beperking van de bij artikel 11, lid 4, van verordening nr. 19/62 verleende machtiging worden afgeleid uit de in de artikelen 18, lid 1, en

20, lid 1, dier verordening vervatte verbodsbepalingen. De drempelprijzen mochten namelijk nooit zó hoog worden vastgesteld dat zij hun egaliserende functie ten aanzien van de prijzen zouden verliezen en een prohibitief effect zouden hebben. Ook in die gevallen is de compenserende omzetbelasting een bestanddeel der noodzakelijke kosten voor de berekening van de drempelprijs. Bij beide interpretaties had die belasting bij de berekening van de drempelprijs voor durum tarwe in aanmerking moeten worden genomen.

Deutsche Getreide stelt voor de eerste vraag als volgt te beantwoorden:

„Artikel 11, lid 4, van verordening nr. 19 van de Raad der Europese Economische Gemeenschap, houdende de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen, van 4 april 1962 (PB EG 1962, blz. 933) dient aldus te worden verstaan dat bij de berekening van de drempelprijs voor durum tarwe rekening dient te worden gehouden met de onvermijdelijke commercialisatiekosten, die op genoemde graansoort drukken vanaf de invoer tot het stadium van aankoop door de groothandel, en dat derhalve van de drempelprijs onder meer een vast bedrag moet worden afgetrokken, overeenkomend met de uitwerking van bij invoer geheven binnenlandse belastingen zoals de compenserende omzetbelasting."

Ten aanzien van de *tweede vraag* merkt Deutsche Getreide op dat, hoewel de bewoordingen van artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 verschillen van die van artikel 4, lid 1, dier verordening, de beide bepalingen naar hun inhoud overeenstemmen. Uit de eerste bepaling volgt dat in casu de drempelprijs voor maïs in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie dier graansoort bestond zodanig moest worden vastgesteld, dat de richtprijs voor gerst kon worden bereikt. Hiertoe diende de drempelprijs voor maïs op hetzelfde niveau als die voor gerst te worden vastgesteld, mits de voor de berekening van de drempelprijs in aanmerking te nemen onvermijdelijke commercialisatiekosten niet verschilden. Voor het geval die kosten afweken, kon en moest de drempelprijs voor maïs dienovereenkomstig hoger of lager zijn dan de drempelprijs voor gerst. Inderdaad zijn bij even hoge commercialisatiekosten de drempelprijzen eveneens gelijk.

Een andere uitlegging van artikel 8, lid 1, is niet mogelijk. In het bijzonder laat deze bepaling niet toe verschil te maken tussen de drempelprijzen voor maïs en gerst, naar gelang van de respectieve waarden als veevoeder van beide graansoorten. Bij de vaststelling van deze bepaling is de Gemeenschap ervan uitgegaan dat tussen beide graansoorten geen aanmerkelijk waardeverschil bestaat, hetgeen overigens feitelijk juist is.

Na te hebben gesteld dat de tegenovergestelde opvatting ook weerlegd zou worden door het feit dat de Bondsrepubliek Duitsland sinds het begin van de commercialisatiecampagne 1963/64 de drempelprijs voor gerst en maïs steeds op hetzelfde niveau heeft vastgesteld, besluit Deutsche Getreide met het voorstel de tweede vraag als volgt te beantwoorden:

„Artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 dient aldus te worden verstaan dat de drempelprijzen voor maïs in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie dier graansoort bestaat op hetzelfde niveau als die voor gerst moeten worden vastgesteld, mits de voor de berekening van de drempelprijs in aanmerking te nemen onvermijdelijke commercialisatiekosten even hoog zijn. Slechts indien de commercialisatiekosten verschillen, mogen afwijkende prijzen worden vastgesteld, doch niet op grondslag van een beweerdelijk verschillende waarde als veevoeder."

B— Opmerkingen der Bondsrepubliek Duitsland

Ten aanzien van de *eerste vraag* merkt de Bondsrepubliek Duitsland in de eerste plaats op, dat het een der hoofddoeleinden van de door verordening nr. 19/62 ingestelde gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen was, om door het instellen van een „prijsgarantie"

de prijzen op de binnenlandse markten op het door elk der Lid-Staten nagestreefde niveau te stabiliseren. Het doel der heffing was juist dat prijsniveau te waarborgen. Zij was niet voor alle onder verordening nr. 19 vallende produkten op dezelfde wijze berekend en zelfs bij de berekening der heffing op basisprodukten waren er verschillen. Deze basisprodukten hadden gemeen dat de heffing gelijk was aan het verschil tussen de franco grens- of cif-prijzen enerzijds en de door de Lid-Staten te bepalen drempelprijs anderzijds. Ten aanzien van de berekening der drempelprijzen golden echter afwijkende regels.

Voor zachte tarwe en gerst, alsmede in bepaalde Lid-Staten voor maïs en rogge, diende de drempelprijs overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 van verordening nr. 19/62 zodanig te worden vastgesteld dat, op de markt van het commercialisatiecentrum van het gebied met het grootste tekort, de verkoopprijzen van het ingevoerde produkt met de basisrichtprijs overeenkwamen.

Voor durum tarwe daarentegen, werd de drempelprijs overeenkomstig de bij artikel 11, lid 4, dier verordening gegeven regel berekend: hij diende 5 % hoger te worden vastgesteld dan de drempelprijs voor zachte tarwe. Deze regel verplichtte de Lid-Staten een minimumgrens in acht te nemen, ten einde rekening te houden met de kwaliteit en aard van durum tarwe. De Lid-Staten behielden echter de mogelijkheid om, zulks naar gelang de op hun grondgebied bestaande concurrentie, boven die grens uit te gaan en de drempelprijs op een hoger niveau vast te stellen.

Deze regeling liet niet toe dat de commercialisatiekosten (met inbegrip van de compensatoire belasting) in aanmerking werden genomen voor zover zulks reeds bij de berekening van de drempelprijs voor zachte tarwe was geschied. Het in aanmerking nemen dezer kosten zou zelfs een schending van de communautaire bepalingen hebben opgeleverd, voor zover dit er toe zou hebben geleid, dat de minimumgrens van de drempelprijs niet werd bereikt.

Ter staving van het tegendeel kan men zich er niet op beroepen dat de betrokken belasting neerkomt op een heffing van gelijke werking als een douanerecht, noch kan daartoe steun worden gevonden in 's Hofs arrest in de zaak 76-70. Enerzijds volgt uit 's Hofs jurisprudentie dat de compenserende omzetbelasting geen heffing is van gelijke werking als een douanerecht en dat tegen haar toepassing rechtens geen bedenking bestaat. Anderzijds is het arrest 76-70 in casu niet ter zake dienend, aangezien het Hof daarin slechts artikel 4 van verordening nr. 19/62 heeft uitgelegd, terwijl het litigieuze vraagstuk op artikel 11, lid 4, dier verordening betrekking heeft.

De Bondsrepubliek besluit met het voorstel de eerste vraag aldus te beantwoorden dat „de compenserende omzetbelasting bij de berekening der op durum tarwe toepasselijke heffing niet in mindering gebracht behoefde te worden".

Ten aanzien van de *tweede vraag* merkt de Bondsrepubliek op dat reeds uit de bewoording van artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 „zodanig ... dat ... het niveau van de richtprijzen ... kan worden bereikt") blijkt dat de Lid-Staten, die de drempelprijs hadden vast te stellen, niet verplicht waren zulks op het niveau van de drempelprijs voor gerst te doen. Indien een zodanig nauwe binding tussen de beide drempelprijzen was gewild, dan zou die bedoeling duidelijk tot uitdrukking zijn gebracht, bij voorbeeld door de volgende formulering: „In de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestaat, is de drempelprijs voor maïs gelijk aan die voor gerst." De hoogte van de drempelprijs voor maïs was niet nauwkeurig bepaald, doch zij was gebonden aan een beoordelingsmarge welke aan de Lid-Staten was gelaten en die te meer noodzakelijk was omdat maïs en gerst verschillende eigenschappen hadden (bij voorbeeld wat betreft hun waarde als veevoeder, die onder meer door het zetmeel- en eiwitgehalte wordt bepaald, en hun bijzondere mogelijkheden voor industrieel gebruik, enzovoort).

Ter ondersteuning van haar conclusies beroept de Bondsrepubliek zich op artikel 5, lid 2, van verordening nr. 120/67 — een bepaling die overeen zou komen met artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 — en stelt zij voor de tweede vraag in die zin te beantwoorden dat „de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie bestaat, niet gehouden waren de drempelprijs voor maïs op dezelfde hoogte vast te stellen als die voor gerst".

C — Opmerkingen van de Commissie

Ten aanzien van de *eerste vraag* merkt de Commissie op dat ook al vindt de omstandigheid, dat in het geval van zachte tarwe de compenserende omzetbelasting voor de vaststelling van de drempelprijs in aanmerking wordt genomen, haar verklaring in de doelstellingen van de op dit produkt toepasselijke heffing, zulks toch anders is in het geval van durum tarwe, aangezien de marktsituatie van deze graansoort en de in de verschillende Lid-Staten op dit punt in het spel zijnde belangen geheel anders zijn. Gezien de bijzondere kenmerken van deze markt was er geen reden eveneens een prijsgarantie — overeenkomend met die voor zachte tarwe — voor te schrijven. Voor de berekening van de drempelprijs behoefde derhalve in artikel 11, lid 4, van verordening nr. 19/62 de regeling van artikel 4 niet overgenomen te worden. Het aanmerkelijk tekort aan durum tarwe in de Gemeenschap maakte het echter noodzakelijk de communautaire produktie daarvan te stimuleren. Onder deze omstandigheden was het enerzijds noodzakelijk en doelmatig de vaststelling van de gewenste prijs voor ingevoerde durum tarwe aan de Lid-Staten over te laten. Zo het anderzijds noodzakelijk voorkwam ter bevordering van de communautaire produktie van durum tarwe bepaalde prijsvoordelen aan de producenten in de Gemeenschap toe te kennen, kan diende in beginsel de binnenlandse prijs van deze graansoort van hogere waarde boven die voor zachte tarwe te worden gebracht en derhalve een hogere drempelprijs voor durum tarwe te worden vastgesteld. In het tegenovergestelde geval moest voor een zodanige prijsverlaging voor inheemse durum tarwe worden gevreesd, dat het voor de producenten financieel aantrekkelijker was zachte tarwe te verbouwen, zodat de produktie van durum tarwe zou zijn teruggelopen in plaats van zich uit te breiden.

Deze overwegingen hebben tot artikel 11, lid 4, geleid, op grond waarvan de Lid-Staten de drempelprijs voor durum tarwe op een niveau moesten vaststellen, dat ten minste 5 % hoger lag dan dat voor zachte tarwe.

Bij de hoogte van de drempelprijs voor zachte tarwe, die als referentiebasis diende, was in artikel 4 reeds forfaitair rekening gehouden met de op dit produkt toepasselijke compenserende omzetbelasting, doch deze hield met de belasting op de douanewaarde bij invoer van durum tarwe geen enkel verband. Met de vaststelling van deze drempelprijs op een minimum van 105 % werd voor de drempelprijs voor durum tarwe een absoluut minimum bedrag bepaald, hetwelk geen ruimte liet om de op deze tarwe toepasselijke compenserende omzetbelasting in mindering te brengen. Indien iedere Lid-Staat de mogelijkheid zou hebben om deze belasting in aanmerking te nemen, dan zou de vaststelling van een dergelijke communautaire minimumafstand tot de prijs voor zachte tarwe haar praktische betekenis hebben verloren. Door beneden de grens van 105 % te blijven, zou de werking van de uniforme communautaire regeling op ontoelaatbare wijze worden gefrustreerd.

Anderzijds belette niets de Lid-Staten om de drempelprijs voor durum tarwe meer dan 5 % hoger te stellen dan die voor zachte tarwe en daarbij rekening te houden met de omstandigheid dat bovendien een compenserende omzetbelasting werd geheven, welke een verhoging van de aanbodprijzen op de binnenlandse markt met zich mee bracht.

Ten aanzien van de *tweede vraag* merkt de Commissie op dat de berekeningsmethode van artikel 8 van verordening nr. 19 ter vaststelling van de drempelprijs

voor maïs, los staat van die van artikel 4 dier verordening. Dit verschil vindt zijn verklaring in hetgeen men met de in verordening nr. 19 getroffen prijsregeling voor het beleid ter ordening der markten wilde bereiken. De op de in artikel 4 genoemde basisgraansoorten toepasselijke heffing was zodanig berekend dat de binnenlandse producenten verzekerd waren van de aanzienlijke afzet- en prijsgarantie, welke hun voor deze graansoorten op de binnenlandse markt was gegeven.

Daarentegen was voor de in artikel 8 bedoelde graansoorten enerzijds, gezien hun geringer economisch belang in de betrokken Lid-Staten, een zo omvangrijke garantie noch nodig, noch voorzien, anderzijds kon niet worden afgezien van een bescherming tegen goedkope invoer uit andere Lid-Staten of derde landen. Deze graansoorten hadden namelijk wegens hun lagere prijs de in artikel 4 genoemde soorten belangrijke gebruiksmogelijkheden op de binnenlandse markt kunnen ontnemen en de kans dat de binnenlandse prijzen der laatstgenoemde graansoorten zich in gewenste mate tot het niveau van hun richtprijzen zouden ontwikkelen nadelig kunnen beïnvloeden. Derhalve dienden de prijzen waartegen de ingevoerde, in artikel 8 bedoelde, graansoorten werden aangeboden, door middel van een heffing tot een niveau te worden opgetrokken dat normale concurrentieverhoudingen garandeerde en de prijsontwikkeling der basisgraansoorten onverlet liet.

Anderzijds was het uit een oogpunt van marktbeleid niet noodzakelijk die prijzen tot boven het aldus voor de mededinging bepaalde niveau te verhogen. Voor de praktijk van de vaststelling der drempelprijs volgt uit het voorgaande dat artikel 8, lid 1, niet aldus moet worden verstaan dat de prijs voor maïs op de Duitse binnenlandse markt noodzakelijkerwijze moest worden opgetrokken tot de basisrichtprijs voor gerst. De prijs voor de binnenlandse markt moest integendeel op een zodanig niveau worden vastgesteld dat de marktprijzen voor gerst zonder bezwaar de basisrichtprijs daarvan konden bereiken. Een algemene en uniforme verhoging der binnenlandse marktprijzen voor alle in voormeld artikel 8 genoemde ingevoerde voedergraansoorten tot het niveau van de basisrichtprijs voor gerst zou trouwens economisch niet nodig en inopportuun geweest zijn. Een dergelijke gelijke behandeling van onderscheiden voedergraansoorten van verschillende waarde zou niet slechts de marktverhoudingen tussen die graansoorten onderling, doch ook tegenover gerst hebben vervalst. Daar het niet mogelijk was mathematisch nauwkeurig en op uniforme wijze voor alle Lid-Staten te bepalen tot welk niveau de prijzen, waarvoor importmaïs op de binnenlandse markt werd aangeboden, moesten worden opgetrokken ten einde de prijsstructuur voor gerst niet te verstoren, werd het bij artikel 8, lid 1, aan iedere Lid-Staat overgelaten om het ter bescherming van zijn gerstmarkt noodzakelijke binnenlandse prijsniveau voor importmaïs te bepalen, en bijgevolg, om de drempelprijs voor maïs in verhouding tot die voor gerst vast te stellen. Daar de bij verordening nr. 19/62 ingestelde gemeenschappelijke ordening der markten de nationale markten met hun verschillende prijsniveaus naast elkaar had laten voortbestaan, paste de vaststelling op nationaal niveau van het in elke Lid-Staat gewenste prijspeil geheel in de opzet van het aanvaarde systeem.

Na op de aspecten te hebben gewezen waaruit de onafhankelijkheid van de nationale wetgever op dit gebied blijkt, concludeert de Commissie dat artikel 8, lid 1, „noch een verplichting inhoudt om de drempelprijzen der in voormeld artikel genoemde graansoorten schematisch op het niveau van de drempelprijs voor gerst vast te stellen, noch een verbod om voor bepaalde graansoorten die drempelprijs te overschrijden, wanneer de omstandigheden, de bescherming der binnenlandse gerstprijzen en de heffingsdoeleinden dit eisen".

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Hessisches Finanzgericht bij beschikking van 21 maart 1972, ingekomen ter griffie van het Hof op 12 april 1973, krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van zekere bepalingen der verordening nr. 19 van de Raad van 4 april 1962, houdende de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen (PB 1962, nr. 30);

2 Overwegende dat de eerste vraag inhoudt of artikel 11 van verordening nr. 19/62 van de Raad aldus dient te worden verstaan dat bij de berekening van de heffing voor durum tarwe de bij invoer te betalen compenserende omzetbelasting in aanmerking moest worden genomen;

3 Overwegende dat artikel 11, leden 1 en 2, van verordening nr. 19/62 de criteria aangeeft voor de berekening van het op de invoer van durum tarwe in de Lid-Staten toe te passen heffingsbedrag;

dat die bepaling te dien aanzien voorschrijft dat het heffingsbedrag voor durum tarwe gelijk is aan het verschil tussen de drempelprijs van de invoerende Lid-Staat en de franco-grensprijs van het uit een andere Lid-Staat afkomstige produkt of de cif-prijs van het uit derde landen ingevoerde produkt;

dat voornoemd artikel 11 bij de omschrijving der voor de vaststelling van de drempelprijs voor durum tarwe toe te passen criteria, niet de bepalingen van artikel 4 met betrekking tot de berekening van de drempelprijs voor de invoer van zachte tarwe, gerst, maïs en rogge overneemt, doch voorschrift dat de drempelprijs voor durum tarwe voor een zelfde standaardkwaliteit door de Lid-Staten wordt vastgesteld op een niveau dat ten minste 5 % hoger ligt dan dat voor zachte tarwe;

dat artikel 11, lid 4, in tegenstelling tot artikel 4, voorschrijft dat bij de vaststelling van de drempelprijs voor durum tarwe niet slechts op het niveau van de richtprijs zal worden gelet, doch mede op een de onderste grens van deze drempelprijs bepalende minimumafstand tot de drempelprijs voor zachte tarwe;

dat, ofschoon uit deze regeling volgt dat het heffingsbedrag kan wisselen naar gelang de fluctuaties der wereldprijzen en de drempelprijs voor zover die

wisselingen boven voornoemde minimum afstand blijven, een vermindering der heffing uit hoofde van het in aanmerking nemen der onvermijdelijke commercialisatiekosten, zoals de compenserende omzetbelasting, niettemin verboden is, voor zover zij ten gevolge zou hebben dat het toepasselijke heffingsbedrag niet meer overeenkomt met een drempelprijs voor durum tarwe, welke ten minste 5 % boven die voor zachte tarwe ligt;

4 dat derhalve op de eerste vraag dient te worden geantwoord dat artikel 11 van verordening nr. 19/62 niet voorschrijft, doch evenmin uitsluit, dat een Lid-Staat bij de berekening der op durum tarwe toepasselijke heffing een compenserende omzetbelasting in aanmerking neemt, wanneer is gewaarborgd dat de drempelprijs voor die graansoort ten minste 5 % hoger ligt dan die voor zachte tarwe;

5 Overwegende dat de tweede vraag inhoudt of artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 aldus moet worden verstaan dat de drempelprijs voor maïs in de Lid-Staten, waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestond, zodanig moest worden vastgesteld dat hij overeenkwam met de drempelprijs van gerst of dat er ten aanzien van de betrokken afzonderlijke graansoorten een waarderingsmarge bestond;

6 Overwegende dat ingevolge artikel 8, lid 1, de drempelprijs der in artikel 1, sub a, genoemde produkten die niet zijn „vermeld in artikel 4, met inbegrip van maïs en rogge in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van deze graansoorten bestaat ... voor ieder produkt zodanig (wordt) vastgesteld dat met inachtneming van het in artikel 2, lid 1, bedoelde forfaitaire bedrag het niveau van de richtprijzen die voor de in artikel 4 bedoelde binnenlandse granen zijn vastgesteld, kan worden bereikt";

dat ten aanzien van maïs de te bereiken richtprijs die voor gerst is;

dat de uitdrukking „zodanig ... dat ... kan worden bereikt" doet zien dat artikel 8, lid 1, hoofdzakelijk beoogt te vermijden, dat de drempelprijs voor maïs in de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie dier graansoort bestaat, op een lager niveau dan die voor gerst kan worden vastgesteld;

dat, ware dit anders, niet slechts de prijsstabiliteit binnen de Gemeenschap in gevaar zou worden gebracht, doch eveneens de in verordening nr. 19/62 tot uitdrukking gebrachte voorkeur voor concurrerende binnenlandse produkten;

7 dat derhalve uit te tekst en de doelstellingen van artikel 8, lid 1, volgt dat de Lid-Staten niet de mogelijkheid hebben om rekening te houden met de karak-

teristieke eigenschappen der afzonderlijke voedergraansoorten voor zover uit dien hoofde het heffingsbedrag dusdanig wordt verminderd, dat het niet meer overeenkomt met een drempelprijs voor maïs, die het mogelijk maakt de richtprijs voor gerst te bereiken;

8 Overwegende dat derhalve op de tweede vraag moet worden geantwoord dat artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19/62 aldus dient te worden verstaan dat de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestaat, bij de vaststelling van de drempelprijs voor maïs geen rekening konden houden met de eigenschappen der betrokken afzonderlijke graansoorten, voor zover zulks tot een zodanige drempelprijs voor maïs zou hebben geleid, dat de richtprijs voor gerst niet zou kunnen worden bereikt;

Ten aanzien van de kosten

9 Overwegende dat de kosten, door de Bondsrepubliek Duitsland en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen en dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van de firma „Deutsche Getreide- und Futtermittel-Handelsgesellschaft" en de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 40 en 177;
Gelet op verordening nr. 19 van de Raad der EEG van 4 april 1962;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 20;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Hessisches Finanzgericht bij beschikking van 21 maart 1973 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. Artikel 11 van verordening nr. 19 van de Raad der EEG van 4 april 1962 schrijft niet voor, doch sluit evenmin uit, dat een Lid-Staat bij de berekening der op durum tarwe toepasselijke heffing een compenserende omzetbelasting in aanmerking neemt, wanneer is gewaarborgd dat de drempelprijs voor die graansoort ten minste 5 % hoger ligt dan die voor zachte tarwe.

2. Artikel 8, lid 1, van verordening nr. 19 van de Raad der EEG van 4 april 1962 dient aldus te worden verstaan dat de Lid-Staten waar geen aanmerkelijke produktie van maïs bestaat, bij de vaststelling der drempelprijs voor maïs geen rekening konden houden met de eigenschappen der betrokken afzonderlijke graansoorten, voor zover zulks tot een zodanige drempelprijs voor maïs zou hebben geleid, dat de drempelprijs voor gerst niet zou kunnen worden bereikt.

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op vijf december negentienhonderddrieënzeventig.

De Griffier

A. Van Houtte

De President

R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL J. P. WARNER VAN 7 NOVEMBER 1973 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

U zult zich herinneren dat de Raad in 1962 een reeks verordeningen heeft vastgesteld, welke de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten voor bepaalde landbouwprodukten in de toenmalige Lid-Staten ten doel hadden, met het oog op de uiteindelijke schepping van één enkele communautaire markt voor elk dier produkten. In de onderhavige vier zaken (119, 124, 125 en 126-73) houdt het Hof zich bezig met twee dier verordeningen, namelijk nr. 19 van 4 april 1962 met

1 — Vertaald uit het Engels.